

E szives meghívás eredménye volt a miskolczi találkozás, mely ha magán jellegű volt is, fontossága meg volt már azért is, mert a különböző felekezetű prot. főpapoknak alkalmuk lehetett megbeszélni s megállapítani az itt-ott felmerülő sérelmeik orvoslása iránt teendő egyöntetű fellépés módját. A jövő évben Kolozsvárt lesz hasonló összejövetel. Ime a Baldácsy-alapnak egyik nagy jelentőségű, morális eredménye.

— A magyar prot. conventre is folynak az előkészületek. B. Vay Miklós össze is hívta a conventet november 15-ére Budapestre. Szívből kívánjuk a bölcsesség s ker. szeretet szentlelkét a nagy fontosságú gyülekezetre, hogy építsenek üdvös dolgokat a magyar protestantismus újabb felvirágzására, s vessenek egészséges, erős alapokat egy áldottabb jövő számára. **Bny.**

VIDÉKI EGYHÁZI ÉLET.

Sepsi-Miklósvárkör. Árkos, augusztus hó.

Tisztelt Szerkesztőség!

Háromszéki vagyis sepsimiklósvári unitárius egyházköri rendes közgyűlésünket megtartottuk f. aug. 14-én a kálnoki egyházban, megkezdve azt egyházi törvényünk értelmében, ünnepélyes templomozással.

A templomozáson énekvezéri feladatát teljesítette szentkirályi tanító Kovács Ferencz, a papi teendőket laborfalvi pap Kiss Sándor, szent beszédét alapítva 1. Kor. 1: 10. értelmére, úgy, hogy igen találó és minden oldalról érvényes megczáfolása volt az azon tudva levő debreczeni erőltetve tulhajtott állításnak, melyszerint az unitarismus minden positiv hitet megtagadna. Az előadás a gyűlést megnyerőleg kielégítette. Erre következett az elnöki szó a néphez, mely az unitarismus állását rajzolta; mit is a nép jól megfigyelt, annál is inkább, mert abban elő volt adva a még eddig mind hiányos és halvány vallásszabadság és a nevelésügy félrendszere.

A gyűlés a papi háznál tárgyalta és bírálgatta az elnökileg előadott májusi iskola vizsgálati jelentéseket, melyek szerint a tanítás-nevelésügy a környékben jó lábon áll (ha a szinfalak megett tán lehetnének hiányok is). — Elnöki előleges intéz-

kedés nyomán ellenőrizeti bizonyítványok jöttek bé az illető egyházaktól, a községi iskolákban folyt tanítások és vizsgák eredményeiről is — a Mlgs. E. K. Tanács tudva levő felhívása értelmében. — Mindezek eredetileg az E. K. Tanácshoz felterjesztetni határozattak, a közgyűlési jegyzőkönyvvel illető pontja kivonata mellett.

Az 1876 kezdetén életbe lépett általános egyházi nyugdíjsegély-intézetünk szabályai szerint az 1876-ik évre megtörtént befizetések és némely hátralékok felől tétetvén elnöki jelentés, e szerint: kálnoki tanító Kovács Mózes az országos nyugdíjintézethez alkalmazkodott; szentkirályi tanító Kovács Ferencz és kilyéni tanító Bedő József a tavalyi hátralékokat az idéni tartozással együtt befizetni szándékoznak. Hanem felmerült e tárgynál egy sajtósági jelenet, melynek példáját nagy helyről nem lehetne felmutatni, t. i. kálnoki pap Útő Dániel is hátralékos levén, a befizetésre elnökiileg a gyűlésben felhivatott, de azt határozottan megtagadta, azt nyilvánítván, hogy arra a szabálypontok nem kötelezik, mint már 50 évest. Ezen magatartása az E. K. Tanácshoz feljelenteni határozottatott¹⁾.

A székely-kereszturi tanodánk könyvtárvásárára további fedezésére a gyűjtéseket környékünkben folytatni egyhangu méltánylással meghatározottatott.

Az iskolai könyvtáraktárak felállítására a közelebbi gyűlésre véleményt adni bé bizottság küldetett ki.

Kihirdettetett a tudva levő ministeri utasítás a felekezeti tanítók tanképességéről alkalmazkodásul.

Az egyház környéki pénztár mibenlétéről tudomást szerezni, minthogy annak pénztárnoka a gyűlésen jelen nem lehetett, az elnökségre bízott.

A közeledet a keblí gondnok házánál, a jóízű székely készítés mellett, még izletesebb tette a csaknem otthonos fesztelenség, a hitrokoni nyugodt bizalom s az ezekből kiinduló pohárszavak kedélyes leleményei. Erre is elmondhatná Ovid: Proveniant medii sic mihi saepe dies!

¹⁾ Szabály szerint az 50 és 60 év közöttieknek saját tetszésüktől függ, hogy az intézetnek tagjai legyenek-e vagy ne. Természetesen ha tagjai nem lesznek az illető díj évenkénti befizetésével, nyugdíjra nem számíthatnak sem maguk, sem özvegyeik és árváik részére. (L. Ker. Magvető 11 kötet 241. l.) -- Szerk.

Sajnálkodó panaszhangon kell felemlítenem, hogy környéki világrendü, számos egyházi tanácsosaink közül csak egyhez is nem lön szerencsénk.

Kis Mihály,
esperes.

Kereszturkőr, Ujszékel, augustus hó.

Folyó évi rendes egyházköri közgyűlésünket jul. 17-én tartottuk meg Tarcsafalván tiszt. Kovács Mihály esperes aa. elnöklete alatt. Jelen voltak: br. Orbán Balázs, Pálfi Sándor, Jakab Gergely, Osváth Márton, Raffaj Károly, isk. gondnok Pálfi Dénes, tanár Gombos Sámuel s több lelkész és tanító afiai kielégítő számmal.

Elnök a gyűlést szép alkalmi beszéddel megnyitván, először is hivatalos jelentést terjeszt elő a mult évről. Mindnyájunkat kedvesen lepett meg, hogy egyházkörünkben a lelkek száma a mult 1876. évben 230-al szaporodott. A tanulók száma volt özszesen 1427; ebből unitárius 1319, más vallásu 108. Elintéztetett az esperes hivatal kezelése alatt 295 ügydarab. A két ülésben több intézkedés és határozat tétetett, melyek közül feljegyezzük a következőket:

Az 1876/7. isk. évi kimutatások az iskolák állapotáról és a vizsgáló biztosok ide vonatkozó jelentései egy bizottságnak adattak át, hogy általános véleményt bozzanak egyházkörünk iskolái külső és belső állapotáról felsőbb helyre terjesztés végett. A megyei állandó népnevelési bizottságba egy tag választásra hivatván fel a főispán ur által, az egyházkör a maga részéről tiszt. Kálár Lázár korondi pap afiát választotta meg.

A Mlgs. és Főt. E. K. Tanács 60.—1877. sz. leirata a nép és iskolai könyvtár ügyében komoly megfontolásra vétetett, s az egyes papok és tanítók felhivattak, hogy a jövő gyűlésre adjanak be részleges véleményt arra nézve, hogy minő alapon gondolják ily könyvtárak felállítását egyházközségükben eszközölhetőnek. Örömmel és köszönettel vette közgyűlésünk ez ügyre vonatkozólag Raffaj Károly afiának azon ígéletét, hogy jövőre évenként a közgyűlés által megjelölendő 10 iskola számára a „Hasznos mulattató“ folyóirat 1—1 példányát ajándéku megrendeli.

Köbli gyámoldai pénzalapunk az idénről szép gyarapodást mutat fel. Pénzünk a kereszturkőri népbankban kamatoztatik. A papi és tanítói általános nyugdíj és segélyintézet pénztárába körünköl

185 frt folyt be; hátralékban maradt 80 frt, a minek befizetésére szoros intézkedés tétetett. Közgyűlésünk egyházkörünk minden felmerülhető peres ügyeire nézve Pálfi Ferencz udvarhelyi ügyvéd afiát választotta jogügyészének.

Köri közügyigazgató tiszt. Török Sámuel aa., a ki több éven át kitünő buzgalommal szolgált e minőségben, beadván lemondását, kellő indokolás után lemondása elfogadtatott és helyébe általános szavazattöbbséggel tiszt. Kádár Lázár választatott meg, ki is a szokásos esküt azonnal letette.

Az isteni tiszteleten e gyűlésünk alkalmával tiszt. Bedő József tordátfalvi pap aa. szolgált, kinek beszédét közmegelegedés kísérte. Nagyban emelte az isteni tisztelet ünnepélyességét a Katona Sándor kereszturi énekvezér aa. és kartársai által rendezett harmóniás ének.

Gyűlésünket általán higgadt komolyság és közügyeink iránti érdekeltség jellemezte, köszönettel tartozunk a fennebb nevezett világi és egyházi tanácsosainknak, kik szíveskedtek gyűlésünkre megjelenni és az ügyek tárgyalásában buzgón, derék egyháztagokhoz illőleg résztvenni. Sajnálattunkat kell azonban kifejeznünk némi pályatársaink közönyössége felett, a kik belső ember létükre ez évenként egyszer tartatni szokott közgyűlésre sem jelentek meg. Reméljük jövőben nem lesz okunk ily panaszra.

Összejövetelünk közebéddel végződött, melyet mlgs. Pálfi Dénes ur és báró Bánfi József ő nsga kegyeskedtek számunkra rendezni, a kik e kitünő szivességükért fogadják nyilvánosan is hála köszönetüket.

Raffaj Domokos,
köri jegyző.

Küküllőkör. Désfalva, september hó.

Egyházkörünk aug. 16-án tartotta meg f. évi rendes közgyűlését Dicső-Szentmártonban, ezuttal B. Szentmiklós és Szent-Benedek egyházaink közkölségén.

Gyűlésünk isteni tisztelettel kezdődött, melyen az egyházi szónoklatot e sorok írója (Máté 16, 18. alapján) e tárgyról tartotta: „Krisztus kősziklán épült egyházának mikép válik becsületére a nép? Templomozás után közszeretben és becsülésben álló esperesünk házánál megkezdettük a gyűlést, fájdalom, világi gondnokainkhoz nem volt szerencsénk. Mint egy tükör-

ben vala felmutatva a gondosan összeállított esperesi jelentésben küiküllő egyházköri ekklézsiáink szellemi és anyagi állapota. Elégnek tartom, ha egyes pontjaira szoritkozom mostani tudósításomban. „Az isteni tiszteletek látogatásának elhanyagolását, a templomba nem járást, egyetlen egyházban sem haugsulyozták, de mégis érezni lehetett, hogy a hajdani vallásos buzgalom keveseknek erénye. Különösen a hétköznapi templomlátogatás van elhanyagolva, úgy hogy csak a belső emberek imája emelkedik az egek urához“. Látjuk és tapasztaljuk mi is a hitközönyt. Köszönet a t. esperes urnak, hogy felhiva figyelmünket, mikénti gyógyítására módokat és eszközöket kér. Vajha sikerült volna azon kebli intézkedésünkben némileg feltalálni, mely a végből küldött ki öt tagu bizottságot, hogy egy felállítandó lelkész-tanítói egylet¹⁾ alapszabályait megkészítse, hogy aztán jóváhagyás végett az E. K. Tanácshoz terjesztessenek. Vajha legszentebb célja a vallás-erkölcsi érzület visszaállítása in capite et membris ne lenne csak pium desiderium.

Olvastatott a kiküldött iskola vizsgálóbiztosok jelentése. „Az 1876. évben iskolaköteles gyermek volt 215 fiu és 186 leány, együtt 401, ezek közül feljárt az iskolába 152 fiu és 138 leány, együtt 290, így tehát iskolai oktatásban nem részesült 111, a mi a tankötelesek számának több mint $\frac{1}{4}$ teszi. Ismétlő iskolaköteles volt 71 fiu, 68 leány, együtt 139, ezekből az iskolába járt 33 fiu és 42 leány, együtt 75 s így csaknem fele nem járt az iskolába“. Ezen adatok egyházkörünk tanügyi állapotát elég szomorú világitásban tüntetik fel. A jelentések dicsérettel szólnak a tanítók fáradságos működéséről s hibáznánk is ha a mult évi tényleges állapothoz viszonyítva az idei feltünő visszaesést, a tanítói karban keresnök azt. Az oktatási törvényrendelet az idén kevésbé volt alkalmazva, mint ezelőtti években. Igaz, hogy iskoláink nincsenek mindeütt a törvénynek megfelelőleg építve és felszerelve — mondja a jelentés — de nagyobb egyházaink körülményeik szerint igyekeztek iskolákat építeni s módjukhoz képest a taneszközöket is beszerezték; hogy tehát iskoláink tanulókkal megteljenek, első sorban csak a törvény végrehajtása szükséges. Gyűlésünk iskoláink állapotát hosszasan tárgyalva, egy állandó nevelésügyi bizottságot szervezett, melynek egyik teendőjéül azt szabta ki, hogy koronként az iskolákat meglátogassa s a jelentések alapján kiemelje és méltányolja azon tanítókat vagy iskolákat, melyek nagyobb sikerrel működtek.

¹⁾ Ily egylet felállításához fogadják üdvözetünket. — Szerk.

Egyházkörünkben a népesedési mozgalom az anyakönyvi másolatok alapján következő: Egyházkörünk összes népessége 3318. Született ezen évben 164 gyermek, meghaltak 97-en, szaporodás 67.

De álljon itt a következő feljegyzés kamatozó tőkénk jelen állapotjáról is. Az egyházak kamatozó tőkéinek összege 3877 frt. 69 kr. Az egyházak összes pénzbevétele 2311 frt 94 kr., kiadása 1856 frt. 85 kr. s így pénztári maradvány 455 frt 9 kr. A tőkék utáni hátralék, kamatok és egyéb beveendők összege 1055 frt 05 kr., mely összeg csaknem a tőke $\frac{1}{3}$ -nak felel meg. A hátralékok behajtására szigorú intézkedés tétetett.

Örömmel jegyezzük fel, hogy parochialis épületeink jó karba hozására egyházaink körülményeikhez képest serénykednek. „Dombó temploma felszerelését tetemes költséggel bevégezte. Fintabáza tornyát cseréppel fedte meg. Szőkefalva templom építése folyamatban van. D.-Szentmárton tornyát és templomát ez évben igazittatja és ezen jó szándéka van a sárosi egyháznak is. Az egy teremi egyháznak nincs módjában s nem is lesz, ha valamely kegyes kéz nem nyújt segílyt, hogy villám által rongált templomát kijavíthassa. Vajha minél előbb jőne az, hogy lenne templomunk ott, hol nagy missioja van az egyháznak vallás és nemzetiségi szempontból. A papi lakok, iskolák és tanítói lakok részint igen jó, részint lakható állapotban vannak.

Hosszabb időt igénylő tárgya volt gyűlésünknek, hogy miként lehetne iskoláinknál népkönyvtárakat létesíteni. Mindenütt a helyi szokások és körülmények lehetnek mérvadók. Mi például magtárakból, jó termés idején a nép megtalálása és önkéntes adakozásából, a gyermekeknek azon 10, esetőleg 20 krjából, melyet első iskolába menetelükkor fizetnek, véljük azt az alapot beszerezhetőknek, melyen a népkönyvtár kérdéses ügye valósuland.

A gyűlést közebed zárta be, mely kezdettől fogva végig derült hangulat s nagyjaink és jobbaink iránt nyilvánított szives kívánságok között folyt le. Én pedig, ki először láttam körünk papjait és tanítóit a közügyért harcolni, arról győződtem meg, hogy tetteiknek rugója az őszinte jó akarat, a szellemi és anyagi állapotokon módjuk szerint segitui és emelni akarás és egymás iránt a kölcsönös becsülés és tisztelet. Adja az ég, hogy e jó szellem mindig meglegyen közöttünk.

Sándor Gergely,
désfalvi pap.